

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Inserti: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—, Poroke, zaroke 80 K. Zenitne ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust. Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		V inozemstvo:	
celoletno naprej plačan	K 180—	celoletno	K 240—
polletno	„ 90—	polletno	„ 120—
3 mesečno	„ 45—	3 mesečno	„ 60—
1	„ 15—		„ 20—

„Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.“
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici. Na samo pisemna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane. Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1 krono.
Poštnina plačana v gotovini.

Nekaj misli o raznarodovanju.

Mnogo se je že pisalo o vzrokih raznarodovanja, kateremu smo bili mi Slovenci podvrženi, zlasti na slovensko - nemški in slovensko - laški meji. Navadno se navaja kot glavni vzrok višja kultura naših sosedov. Toda čim bolj razmišljam o tej stvari, tembolj prihajam do prepričanja, da je temu le deloma tako. Višja kultura za maso naroda vobče ne pride v poštev. Le pogledmo na našo severno in našo jugozapadno mejo! O kakšni višji kulturi ni duha, ne sluha, kvečjemu, da so ti »višjekulturni« narodi bolj barbarski, nego mi »nekulturni« Slovenci.

Ne toliko višja kultura je tista činjenica, ki raznaroduje, temveč politična nadvlada, s katero gre roko v roki na eni strani gospodarska nadmoč, na drugi strani brutalna sila. Kako vpliva kulturno višje stoječi narod na kulturno nižje stoječega, hočem pokazati pri starih Grkih in Rimljanih, ker nam v tem oziru nudijo najlepši zgled.

V začetku so Grki z italjskimi narodi prišli v dotiko potom kolonizacije v južni Italiji, Siciliji itd. Njih vpliv je segal tako daleč, kakor daleč je segala politična moč teh kolonij. Ko so pa Rimljani premagali kralja Pira ter si politično podvrgli južno Italijo in ne dolgo nato v punskih vojnah Sicilijo in Sardinijo, je grški vpliv ponehal in začela se je latinizacija teh dežel.

Aleksander Veliki si je politično podvrgel Orijent. To politično nadmoč so njegovi nasledniki (diadohi), večinoma njegovi bivši generali, s pomočjo njegovih armad razširili in utrdili v vseh deželah ob vzhodnem Sredozemskem morju. In zdaj je nankrat liki povodenj grški jezik (koine = skupen, enoten jezik) preplaval vse te dežele ter jih skoraj popolnoma greciziral. »Orijent je postal grški in je ostal do današnjega dne,« pravi Ad. Bauer (Geschichte des Altertums), vseuč. prof. na Dunaju, eden najboljših poznavalcev stare zgodovine. — Ta kraljevstva pa niso ostala dolgo samostojna. Kmalu so Rimljani podvrgli Macedonijo in Grecijo, ki sta bili izhodišče in žarišče te helenistične kulture, in tekoma časa ostala kraljevstva, ki so nastala po Aleksandru Velikem, z drugimi besedami: Grki so zgubili politično samostojnost. Interesira nas od takrat naprej, ko so prišli Grki zopet v ožji stik z Rimljani, kako je vplivala višja grška na nižjo rimsko kulturo in jezik. Povsem drugače nego poprej na orientalske narode, nad katerimi si je bila pridobila politično moč. Imamo sedaj obraten slučaj: kulturno nižje stoječi rimski narod je nadvladal kulturno višjega grškega. Sedaj grška kultura ni vplivala raznarodujoče, temveč samo »kulturno«, imela je vpliv samo na inteligenco. Najboljše je ta proces karakteriziral Horac, rekoč: Graecia capta ferum victorem cepit et artes intulit agresti Latio... (Premagana Grecija je zmagala divjega zmagovalca ter uvedla umetnosti v rovtarski Lacio). Vsa rimska inteligenca, plemenitashi in bogataši so se poprijeli grškega jezika, tako da je ta postal nekaj občevalen jezik. V senatu, kjer je bil zbran cvet rimske inteligence, so smeli grški poslanci o svojih zadevah poročati v grškem jeziku. Seveda se je proti tej helenistični stranki (hairesis Hellenike) dvignil odpor nacionalne stranke, kateri je stal na čelu stari, trdovratni Katon. Toda to ni pomagalo veliko. Sam Katon se je jel na stara leta učiti grški. Vpliv grške kulture je ostal nepremagljiv in vsa rimska kultura je samo veren posnetek grške. Vendar pa ta ni nikjer med Rimljani vplivala raznarodujoče. Masa rimskega naroda je ostala nedotaknjena. Nasprotno pa so Rimljani ta-

tinizirali ves Okcident, medtem ko je ostal grški Orijent prost latinizacije vsled večkratne dejanske odcepitve, ki jo je oficijelno vpeljal cesar Dioklecijan in potem definitivno Teodozij. Zraven tega pa je Grška vsled svoje višje kulture uživala v rimski državi nekako izjemno stališče. Favorizirali so jo razni mogotci ne samo za časa republike, temveč tudi za časa cesarjev. Vzhod je torej ostal grški in ustvarila sta se dva kulturna kroga: orijentalški (grški) in okcidentalni (latinski) kulturni krog. Meja med obema se je precej strijnjala s politično mejo med vzhodno in zapadno rimsko državo, torej nekako od Kotorja do Beograda. To je za nas zelo važno, ker »se kažejo še dandanes posledice te meje v etnografskih, kulturnih ter narodnostnih razmerah polotoka; ob navedeni črti približno se stika še danes ozemlje grškovplivnega dela, pripadajočega pravoslavju, rabečega cirilsko pisavo, z latinsko vplivanim, katoliškim, latinico uporabljajočim delom na severozapadu polotoka« (Melik, Zgod. SHS, I. str. 20 in 21).

To je za nas zelo velikega pomena zato, ker je naša država ono ozemlje, na katerem sta se dotikala grški in latinski kulturni krog, oziroma ker je ozemlje naše države ommost, ki je spajal in še spaja ta dva kulturna kroga. Le mimogrede tukaj omenjam, da nikakor ne kaže, da bi se grščina kratkoma vrgla iz naših srednjih šol, ker kultura velikega dela naše države bazira popolnoma na grški kulturi. Če se obrzi latinščina, imamo mi dovolj vzroka, da obdržimo tudi grščino. Latinščina so v novejšem času branili zlasti zato, češ da je dobra podlaga za priučitev nekaterih modernih jezikov. Kolikor poznam te jezike, latinščina ni nič boljša podlaga za študij teh jezikov, kakor grščina za študij novogrškega jezika. Mislim pa, da novogrščina za nas ni nič manjšega pomena, kot latinščina, francoščina ali angleščina, ne samo iz kulturno-zgodovinskih ozirov, temveč zlasti, ker smo sosedje grške države (bodisi ista naša zaveznica ali ne), pa tudi iz gospodarskih ozirov, ker grški jezik obvlada velik del Orijenta vsaj toliko, kolikor francoščina in angleščina. Če ne bolj. Ne dvomim da bo v Orijentu znova vzcvetela grška kultura. Čimbolj stopa turški element v ozadje. To omenjam mimogrede, ker na to ni nikdo opozoril v nedavno minulem boju za oziroma proti humanistični gimnaziji. Da pa se ne bo nikomur delalo nasilje, naj bo izbira študija jezikov na srednjih šolah kolikor močnejše svobodna.

Nekaj sličnega, kakor pri grščini v starem veku, opazamo pri francoski kulturi in francoskem jeziku, ki sta preplavila vso Evropo, vendar povsod vplivala samo na inteligenco, plemenitashi, bogataše, dvore in dvorne kroge. Francoski jezik je postal nekaj mednarodni jezik in je diplomatični jezik še sedaj. Tako vpliva višja kultura, raznarodujoče pa tam, kjer je nositeljica politične moči.

Naj še navedem en prav drastičen vzgled iz našega narodnega življenja. I Nemcem i Madžarom se priznava višja kultura nego nam. Tam, kjer se ta dva naroda dotikata drug drugega, mejijo ob nju štajerski in ogrski Slovenci, ki jih je delila madžarsko-avstrijska meja. Mejo tvori ponajveč reka Mura. Interesantno je, da se je kazal na Štajerskem le vpliv nemške kulture in nemškega jezika, na Ogrskem pa le ogrskega, in vendar je to eden in isti del našega naroda. Z drugimi besedami: nemška višja kultura in nemški jezik, oziroma madžarska kultura in madžarski jezik sta vplivala le samo tako daleč, kakor daleč je segala politična moč teh dveh narodov. Verski vplivi ne

spadajo semkaj. Znani germanist A. Schönbach, prof. na graški univerzi, je trdil, da se je nemško-slovenska jezikovna meja zadnja stoletja pomaknila vsakih 50 let za eno miljo proti jugu. Ni čuda, saj so imeli Nemci vso politično moč v svoji oblasti. S popolno pravico bi lahko torej na severu zahtevali več nego smo, saj po tem računu bi morala iti jezikovna meja kakih 30 km severno od Radgone, Špilja, Sobote itd. Vzroka dovolj, da lahko zahtevamo vrnitev Radgone in da naši člani v komisiji za določevanje meje ne popusté prav v nobeni točki.

Kako bo pa sedaj, ko mi dobimo politično moč v svoje roke? Kolo se bo zavrtelo na nasprotno stran. Slovenski »kulturno nižje stoječi« narod bo vsled svoje politične nadmoči začel raznarodovati razne nemške, oziroma madžarske umetno ustvarjene otoke in otočice. Uverjen sem namreč, da se bo v enem desetletju na naši severni meji histveno vse izpremenilo in nudilo docela drugačno sliko, kakor danes.

Hotel sem dokazati, da ni toliko višja kultura tisti faktor, ki raznaroduje, temveč politična moč, kateri je na razpolago brutalna sila in ki lahko podpira svoje v gospodarskem oziru. Maksima, ki je za časa reformacije veljala v verskem oziru: Cuius regio, eius religio (kdo vlada deželi, določa tudi vero), ima veljavo tudi v jezikovnem in narodnostnem oziru (cuius regio, eius natio = kdo vlada deželi, določa tudi narodnost).

In ravno ta politična moč bo v narodnostnem oziru nevarna Jugoslovenom na Primorskem, oziroma v Dalmaciji, ako se Italijanom posreči te dežele anektirati. »Višje italijanske kulture« se nam ne bi bilo bati. Italijani bodo imeli velik interes, da anektirane kraje bržkone poitalijančijo, ker bodo hoteli pred vsem svetom dokumentirati, da je bila njihova aneksija upravičena. In baš to je tisti motiv, ki jih priganja že zdaj k raznarodovanju z brutalnim nasiljem; tu tiči vzrok njihovu sedanjemu divljanju po okupiranih deželah. Svojo tozadevno nalogo bodo s svoje strani lahko vršili — mnogo bo na seveda odvisno od odpora z naše strani — saj bodo imeli vso politično moč v svojih rokah; eventualne obliube glede varstva narodnih manjšin utegnejo ostati prazna fraza. Podlaga za njihovo bodoče »delovanje« je že dana. Že doslej so imeli Italijani na Primorskem skoraj vso avtonomno oblast v svojih rokah in s tem vse deželno uradništvo in šolstvo. Pa tudi politična oblast je povsod favorizirala laški element. Vsled tega je bil naš narodni element zanemaren, oslabljen ter za bodoči boj za narodni obstanek neprimpravljen. Sedaj pa dobé Italijani tudi vso politično moč v svoje roke. Posledica temu bo, da bodo poskušali naš element v narodnem in gospodarskem oziru povsod zatreti. Imeli bodo vsa sredstva v svojih rokah, povsod, v uradih in pri železnih cestah bodo nastavljali svoje uradnike in delavce, povsod bodo vpeljali italijanske šole itd. Kjer ne bo šlo z dobrim, bo moralo iti z grdo. Gotovo odpor ne bo majhen, vendar pa utegne njih delo podpirati z naše strani deloma ponekod vladajoča nezavednost in mlačnost, deloma egoizem. Taki ljudje se povsod dobe. Čudil sem se, ko sem v časnikih že sedaj mnogokrat čital, da se naši nekod z Italijani takorekoč bratijo na skupnih veseljih in drugih prireditvah, medtem ko njih bratje in voditelji trpé v laških temnicah. Ne rečem, da bi bil ves narod tak; to bi bilo prežalostno. Mislim, da se bodo po zadnjih izbruhih laške »višje kulture« odprle oči tudi najbolj oslepljenemu zapeljancu. Vem, da je večina naroda in inteligence značajna in zavedna. Toda koliko bo ostalo ta-

kih? Vsi odločnejši bodo ali gnili v laških ječah ali bodo pa izgnani (kakor se to godi že sedaj). Ostali bodo pa obupavali in klicali na pomoč — s kolikim uspehom, ne morem reči.

Dr. Dinko Puc:

Vladanje.

Ministrski svet je z naredbo uveljavil finančni zakon, ki nalaga našemu prebivalstvu ogromna bremena.

Ta finančni zakon je bil v finančnem odboru Narodnega predstavništva predmet ostrim kritikam. V tej kritiki smo bili solidarni vsi zastopniki vseh v odboru zastopanih slovenskih in hrvaških strank. Dasi se je priznala potreba, da je nujno potrebno zvišati državne dohodke, je vendar ogromna večina odbora stala na stališču, da so nekatere določbe nesprejemljive, kot na primer določbe pristojbinskega zakona, zvišanje zemljiškega davka, razširjenje srbskega monopolskega zakona na celo državo, dočim je v ostalem sprejela znatne in važne spremembe, dasi je kolikor mogoče varovala fiskalne interese. Odraviti pa je hotel odbor največje krivice, ki bodo pri nas zadele v prvi vrsti kmetijski stan, dasi bo cela Slovenija z novim zakonom hudo prizadeta.

Zvišanje takozvanih procentualnih pristojbin na primer pomenja za naše razmere konfiskacijo premoženja. Te pristojbine so bile pri nas že itak silno visoke, zlasti ker plačujemo pri odpladnih pogodbah še davke od prirastka na vrednosti nepremičnin, ki je zelo visok in danes po večini neopravičen. Na splošno namreč lahko rečemo, da ni zrasta vrednost nepremičnin, marveč izpremenila se je vsled padca vrednosti valute samo mera vrednosti.

V zvezi s povišanjem zemljiškega davka pomenja sprejetje tozadev-

Rešimo torej sedaj, kar se da rešiti! Pozneje bo mogoče prepoznati. Rešitev »Alzacije - Lorene« se posreči v petdesetih letih komaj enkrat.

R.

nih določb finančnega zakona nič drugega kot to, da se bo naš posestnik, zlasti kmečki, v najkrajšem času znova zadolžil! Da to ne bo v korist državi, je jasno.

Krivica je tem očitnejša. Ker se bodo dogajali slučaj, da se bo v Srbiji od prenosov plačevalo pol ali 1 odstotek vrednosti, pri nas pa 25 do 40 odstotkov!

Vsled odpora finančnega odbora proti finančnemu zakonu pomenja tedaj njega uveljavljenje potom naredbe absolutističnega akta, ki je vreden najstrožje obsodbe. Popolnoma nerazumljivo je, kako so mogli zastopniki strank v vladi, onih strank, ki so bile v odboru solidarne proti gotovim določbam zakona, v vladi glasovati za ta zakon, ne vpoštevaje mnenje odbora. Odgovornost za ta sklep pada vsled tega na nje osebno, a ne na stranke!

Vedno sem bil mnenja, da je v današnjem težkem položaju opravljena koncentracijska vlada. A tudi koncentracijska vlada nima pravice do absolutističnih činov, ki niso v skladu z voljo večine naroda. Edino, v kar je bila morda vlada opravljena, je bilo uveljavljenje onih določb finančnega zakona, ki so bile v odboru že sprejete, a nič več!

Sicer bo pa praksa tudi naš vladi pokazala, da bo novi finančni zakon povzročil v narodu globoko nezadovoljnost, kaos v upravi in zakonodajstvu in pa to, da je tako »vladanje« škodljivo najbolj državi!

—*—

Poljsko-boljševiška vojna.

LDU. Dunaj, 24. avgusta. »Neue Freie Presse« poroča iz Varšave: Vsled osvojitve Bialystoka je vsa ruska severna armada odrezana in se ne poizkuša več upirati. Poljaki so doslej v severnem odseku ujeli 70.000 mož.

LDU. Dunaj, 24. avgusta. Po »Telegraphu« javlja »Daily Mail«, da se je Wranglova armada združila z donskimi in kubanskimi kozaki. Boljševiki so zbežali iz Enselsja in so potopili vse boljševiške brodoge Kaspijskega morja.

LDU. Moskva, 25. avgusta. (Brezzično.) Frontno poročilo z dne 24. t. m.: Južnozahodno od Lvova se po kratkem odmoru razvija naša ofenziva kljub trdovratnemu odporu in protiofenzivi sovražnika. V Vzhodni Galiciji smo dosegli Gnilo Lino in se bojujemo za prehod preko nje.

LDU. Moskva, 25. avgusta. (Brezzično.) »Vestnik« piše o položaju na poljskem bojišču: Francoske in poljske brodoge o poljskih zmagah so zelo pretirane. Ruska armada je intaktna. Bliskoma je napredovala proti Varšavi. Pri tem pa krili nista bila dovolj kriti, tako da so nas Poljaki z napadom od strani prisilili k umiku, ki pa se je izvršil v popolnem redu.

LDU. Moskva, 25. avgusta. (Brezzično.) »Vestnik« priobčuje podrobnosti o tretji seji v Minsku. Poljski odgovor na ruske mirovne predloge je v resnici pomenil popolno odklonitev. Mejo, ki jo je označil lord Curzon, Poljaki niso priznali. Poljaki odklanjajo nadalje razorožitev ter oddajo vojnega gradiva. Milico delavcev so vnaprej odklonili; ravnotako prepustitev železniške proge Bialystok-Grajevo. Poljsko odposlanstvo je zahtevalo, da se glavne točke sploh izločijo, ko je Darniševski hotel prirediti podrobna pogajanja. Ako vztrajajo Poljaki pri svoji zahtevi, da se glavne točke takoj umaknejo, pride najbrž do prekinjenja pogajanj.

LDU. Moskva, 25. avgusta. (Brezzično.) Z ozirom na umik ruske armade na poljskem bojišču pišejo »Zve-

stijac«: Poljsko plemstvo in Wrangel vporablja zadnje moči, da zadavita sovjetsko Rusijo. Sovjetska Rusija pa zbira svoje moči, da uniči poljsko plemstvo in Wrangla, tega malega naslednika Djenikina. Rdeča armada ve, da pomeni zmaga Wrangla ali Poljakov konec svobode in neodvisnosti ter vseh pridobitev republike.

LDU. Pariz, 25. avgusta. Poljske zmage so začele pridobivati tako obširen obseg, da se sedaj že lahko reče, da bodo dovedle do tega, da se sovjetska vojna sila popolnoma zlomi. Do večerajšnega dne so ujeli Poljaki več ko 35.000 rdečih vojakov. To število pa se veča od ure do ure, tako da se bo v dveh dneh to število morda še podvojilo. Sovjetske čete se kar v masah podajajo ali pa beže v neredu ter puščajo za seboj orožje, municijo in topove. Po vestih iz Varšave je bil pred tremi dnevi zavzet Brest-Litovsk in od takrat so Poljaki že daleč naprej prodri tako, da so sedaj že dosegli Bug. Poljske čete na severni fronti se spopijo s četami Lonze. Rdeče čete so obkoljene med Bugom in Karevom. Pričakuje se, da bodo v kratkem kapitulirale.

LDU. Varšava, 25. avgusta. Poljska vojska je zavzela Brest-Litovsk ter prišla z novimi operacijami. Poljaki so zavzeli Sjenialic in Ciechanov. Ruska osma, deseta in sedma divizija, so popolnoma uničene. General Sikorski je uničil 54. boljševiško divizijo ter ujel 10.000 boljševikov, uplenil 17 topov in veliko množino vojnega materiala. Do sedaj so Poljaki ujeli 60.000 boljševikov, zaplenili 200 topov in 1000 strojnico.

LDU. Varšava, 25. avgusta. (Brezzično.) Okoli Mlave in Soldava obkoljene boljševiške čete se izkušajo rešiti iz kroga poljskih čet. V dveh dneh so boljševiki izgubili 11.000 mož. Glavni del poljskih čet je zasadel vse ozemlje med Narevom in Bugom. Bitka ob srednjem Narevu bo odločila usodo vseh rdečih čet med Narevom in prusko mejo.

Telefonska in brzojavna poročila.

ARNAVITI HOČEJO KOSOVO.

LDU. Prizren, 24. avgusta. Tukaj so prišli na sled veliki organizaciji pod imenom »Za obrambo Kosova«. Sedaj se organizacije za Albanijo je v Skadru. Predsednik je dr. Odja Kadri, bivši zdravnik v Djakovici in ki je sedaj minister albanskega kabineta v Tirani. Zahteva te organizacije je srbaka meja Prepolac - Ristovac. Kakor je razvidno iz dopisovanja te organizacije, razpolaga z ogromnimi denarnimi sredstvi ter ima svoje glavno središče v tujih prestolici.

ALBANCI KLIČEJO NA POMOČ ITALIJO.

LDU Rim, 24. avgusta. (DKU) Agencija Stefani poroča: Albanska delegacija je poslala italijanski vladi noto, kjer poudarja, da je albanska vlada vsled brezpomembnih dogodkov, ki so se dogodili ob meji pri Skadru med albanskimi kmeti in Srbi, takoj podala izjave v Beogradu, da pokaže srbski vladi svoje dobre namene proti jugoslovenski kraljevini. Navzlic tej zagotovitvi so srbske čete prekoračile albansko mejo in so vdrla na ozemlje Kastratov. Energično protestiramo, veli nota, proti temu vpadu na naše ozemlje in proti vojnemu namenu beogradske vlade. Prosimo vašo ekselencijo naj, da ustavi poškodbo jugoslovenskih čet in pozove beogradske vlado, naj umakne svoje čete z vsega ozemlja, kjer ga je zasedla od premirja, do meje iz leta 1913. Albanska vlada bo storila vse mogoče, da prepreči incidente in da zagotovi red. Toda njena prizadevanja bodo brezuspešna, dokler Jugoslovenci ne zapuste albanskega ozemlja. Beogradska politika je znak novih zapletov na Balkanu.

USODNE POSLEDICE PORAZA ZA BOLJŠEVIKE.

LDU. Beograd, 25. avgusta. Iz Pariza poročajo: Poraz rdečih čet bo imel nedvomno svoje posledice v sovjetski Rusiji, kakor tudi v njenih sosednjih deželah. Ze sedaj prihajajo glasovi o uporih v Ukrajini proti sovjetski Rusiji. Veliko število Ukrajincev se že bori v vrstah poljske vojske. Glavni deli ukrajinskih čet skušajo dobiti zvezo z Wranglovimi četami, tako da upajo v najkrajšem času ustvariti enotno fronto od Poljske do južne Rusije, ki se bo raztezala preko Ukrajine in ki bo odrezala sovjetsko Rusijo od Črnega morja. V severnem Kavkazu se je istotako pričelo močno gibanje proti boljševiškim režimu. To gibanje se naglo širi. Člani lokalnih sovjetrov so pobili.

KRASIN IN KAMENOV ZAPUSTITA LONDON.

London, 25. avgusta. Krasin in Kamenov sta se obrnila do Bonar Lawa, zahtevajo, da se jima izstavi potni listi za povratek v domovino. Ruska delegacija v Londonu se namerava vrniti v Moskvo. Kamenov se je izrazil v nekem razgovoru s časnikarji, da je bil osupljen nad neodkritostjo Lloyda Georgea, ki je porabil ugodno priliko, ko se je morala ruska vojska umakati, da je zadal Rusiji nov udarec. Lloyd Georgejevo trditve, da mu ruski mirovni pogoj niso bili znani, označuje Kamenov za predrzno laž, ker mu je sam že dne 10. avgusta predložil načrt teh

pogojev. Očitno je, da je s spremembnim položajem na fronti tudi Lloyd George spremenil svoje mnenje.

MODERNA MADŽARSKA.

LDU Budimpešta, 25. avgusta. (DKU — MKU) Narodna skupščina je danes začela razpravljati zakonski načrt o uspešnejši zaščiti morale in oseb. Zakonski načrt predvideva uvedbo kaznovanja s palicami.

FRANCOSKO DELAVSTVO PROTI PRIKLOPITVI K TRETJI INTERNACIONALI.

Pariz, 25. avgusta. Tu se je vršila velika skupščina vseh francoskih delavskih zvez. Znana delavska voditelja Cachin in Frossard sta toplo priporočala delavstvu pristop k tretji internacionali, a je socialno - demokratsko delavstvo z veliko večino ta predlog odklonilo. Izjavilo je v posebni resoluciji, da zahteva sklicanje četrte internacionalne, ki naj resno in stvarno razpravlja o delavskih interesih in ustvari temelj za bodočnost delavstva, ne soglašajo pa niti z megljeno drugo internacionalo in tudi z diktatoro tretje internacionalne se ne more strinjati.

NEMČIJA V SVETOVNI POLITIKI.

LDU Berlin, 25. avgusta. (DKU — Wolff) Zunanji minister dr. Simons je včeraj dospel iz Švice v Berlin. Dan poprej je imel razgovor z zastopnikom švicarskega lista, o katerem piše »Berliner Tageblatt«: Minister je izjavil, da je po njegovem mnenju vsako nesoglasje med Anglijo in Francijo za Nemčijo škodljivo, ker se takja nesoglasja rešujejo le na škodo Nemčije. Nevarnejše je brezmejno nezaupanje Francozov. Psihološko boljše bi bilo, da se versailleška mirovna pogodba ne bi podpisala in da bi Francozi vkorakali v Nemčijo. Ako bi se to zgodilo, bi na Francoskem ponehala napetost in hkrati bi se ves svet uveril, da je versailleška mirovna pogodba nemogoča in da pomenja nasilje. Ludi od poljskih dreves ni pričakovati, da bodo rasla do neba. Minister se z vsvo vneto zavzema za popolno nevtralnost. Med vzhodom in zahodom more biti Nemčija le boljše ali pa vez. Dr. Simons stremi za tem, da Nemčija tvori vez. Po njegovem mnenju se bodočnost Nemčije odloči, čim Francija spozna njen finančni položaj.

AVSTRILJSKO - MADŽARSKI INCIDENT.

LDU. Dunaj, 25. avgusta. (DKU). Listi priobčujejo madžarski odgovor glede dogodka v Prellenkirchnu. Nota veli med drugim: V Prellenkirchnu zadržana pošiljatev je vsebovala za begunce iz nekdanjih ogrskih kraljev namenjeno obleko, za katero bi dali Madžari žito na razpolago. Vseled slabega stanja cest transport ni mogel preko meje, zato se je zahtevala povrnitev žita. Zakasnitev v tej zadevi je zbudila ogorčenje prebivalstva, da je šlo preko meje in izvršilo izgrede. Med izgredekami so bili tudi nekateri vojaki, ki so prekoračili mejo brez vednosti svojih predstojnikov; nikakor ne gre za vojaško ekspedicijo, zato je madžarska vlada izrazila svoje odkritosrčno obžalovanje glede tega dogodka, ki je samo lokalni in docela brez političnega pomena.

Politične vesti.

— Ministrski svet. LDU. Beograd, 26. avgusta. Včeraj je bila seja ministrskega sveta, ki je trajala od desetih dopoldne do ene popoldne. Na tej seji se je razpravljalo o tekočih političnih posameznih resortov ter se je sklenilo, da odpotujejo trije člani kabineta v Črno goru radi proučitve tamšnjih razmer, da bodo mogli predlagati odredbe za zboljšanje teh razmer. Istotako je bilo sklenjeno, da se skrajša rok za izvedbo volilnega zakona z namenom, da se čimprej izvrše volitve v ustavotvorno skupščino.

— Konstituita. — Volilni red za Slovenijo. LDU. Zagreb, 25. avgusta. »Riječ« poroča iz Beograda, da je bilo na včerajšnji seji ministrskega sveta sklenjeno, da se vrše volitve za konstituinto dne 22. novembra. Nadalje javljajo, da se bo volilni zakon za občinske volitve v Sloveniji še enkrat predložil v pregled ministrskemu svetu.

— Vlada ne bo delala težkoče komunistom. LDU. Zagreb, 26. avgusta. »Novosti« poročajo iz Beograda: Na včerajšnji seji ministrskega sveta se je razpravljalo o izidu volitev v Srbiji. Vlada je sklenila, da se komunistom za enkrat ne delajo težkoče ter da se jim pusti, da prevzamejo občinsko upravo.

— Hrvatska vlada. Zagreb, 26. avgusta. Poroča iz Beograda, da je bilo na včerajšnji seji ministrskega sveta končno rešeno vprašanje pokrajinskih vlad. Pokrajinska vlada za Hrvatsko je sestavljena takole: Ban dr. Laganja (Narodni klub), podban dr. Milan Rojce (demokrat), prosveta dr. Bezala (Narodni klub), socialna politika dr. Markulin (Ljudska stranka), zdravstvo dr. Dežman (Narodni klub), pravosodje dr. Djurković (demokrat), poljedelstvo Juraj Demetrović (demokrat), trgovina Gjeranović (radikalec).

— Nameravan atentat na Pasica? LDU. Zagreb, 25. avgusta. »Novosti« poročajo iz Beograda, da so francoske policije oblasti na pariškem kolodvoru podvezle obsežne varnostne odredbe, ko je dospel na kolodvor Pasic

na svojem povratku v Beograd. Te varnostne odredbe so podvezeli zato, ker se je izvedelo, da je došel v Pariz iz Italije Črnogorec, ki je nameraval na Pasico izvršiti atentat, podobno kakor na Esada pašo. Ime atentatorjevo je znano, pa ga v interesu nadaljnjih preiskav ne morejo priobčiti.

— Občinske volitve v Srbiji. Zagreb, 25. avgusta. »Jutranji List« poroča iz Beograda, da bo koncem tega tedna šele definitivno znan rezultat občinskih volitev v Srbiji in da je večina listov napočeno informirana, ker je došel v resnici demokratska stranka dobila nad 1000 občin v svoje roke.

— Demisija dalmat. predsednika. »Novi list« javlja, da je predsednik dalmatinske pokrajinske vlade včeraj odposlal predsedniku osrednje vlade dr. Vesniču brzojavko, v kateri je podal svojo ostavko. Vzrok ostavke ni znan, sodijo pa, da je bila podana iz zdravstvenih razlogov.

— Duševni delavci proti narodnemu predstavništvu. Dne 23. je imela zveza duševnih delavcev na vrtu »Pri zlati lipi« protestno zborovanje, na katerem se je obsodilo dosedanje delovanje začasnega narodnega predstavništva z ozirom na gospodarsko stanje raznih duševnih delavcev in z ozirom na člen 15 volilnega zakona, ki odvzema pasivno volilno pravico. Na zborovanju so govorili predsednik zveze duševnih delavcev dr. Milovan Jovanović, prof. Dušan Bajlić in razni drugi govorniki. Sprejete so bile resolucije, v katerih se energično protestira proti členu 15 volilnega reda in ki bodo poslane začasnemu narodnemu predstavništvu ter vsem voditeljem političnih strank.

— Spor med reškim Consiglio nazionale in D'Annunzijem. Bakar, 25. avgusta. Med reškim Consiglio nazionale in D'Annunzijem je prišlo do ostre spora, ker je Consiglio nazionale nezadovoljen z D'Annunzijem upravo in le to tudi javno izrazil. Izjavil je, da do reda v upravi ni bilo časa ne bo prišlo, dokler bo D'Annunzio na Reki. — Okrog D'Annunzija se zbirajo pustolovci najhujšega kova in zanj so le oni, ki so se zatekli v njegove vrste le iz

koristolovstva in ker nimajo doma dela. Ta njegova garda, ki je pripravljena na vsak zločin, ga tudi že zapušta. Večja gruča nezadovoljencev je pred D'Annunzijem stanovanjem priredila demonstracijo, nato pa vdrla v Teatro Fenice, kjer je nastal velik prepir, tako da so morali predstavo zaključiti. — Kakor se v meročajnih krogih zatrjuje, se pripravlja D'Annunzio na nove progono, ki ne bodo naperjeni samo proti Jugoslovencem, ampak tudi proti onim njegovim sovražnikom - Italijanom, ki ovirajo izvedbo njegovih namenov. — Na Sušaku stoje karabinjerji v službi D'Annunzija. Včeraj so Italijani začeli gozd med Sušakom in Kostreno in je požar uničil velik del gozda.

— Izpred italijanske vojske sodnjo v Trstu. Prestopka razglašena z dne 29. novembra 1918 so bili obtoženi Ignacij, Josip in Ciril Kovačič ter Rudolf Kolof iz Bače v tolmenskem glavarstvu, ker so dne 4. julija t. l. razobesili jugoslovenske zastave, peli jugoslovenske pesmi in se upirali vojakom, ki so hoteli sneti zastave. Bila je proslava praznika blagovestnikov sv. Cirila in Metoda. Josip Kovačič živi v Trstu pa je bil oni dan slučajno doma. Obtoženci so rekli, da so izobesili slovenske zastave, prepičani, da smejo to storiti, kakor so čitali to tudi v »Goriški Straži«. Predsednik polkovnik Pozzi je na to izjavil, da to je ravno napočeno, ker so poslušali »Goriško Stražo« in se niso ozirali na razglas z dne 29. novembra 1918. Josip Kovačič je bil oproščen obtožbe, drugi pa so bili obsojeni vsak na tri mesece zapora; 2 meseca so prestali s preiskovalnim zaporom. Tako sedijo zopet trije goriški Slovenci čisto po nedolžnem v zaporu, ker okupacijska oblast nima nikakega pooblastila, kratiti politične pravice na zasedenem ozemlju, marveč ima vzdrževati samo mir in red ter ozemlje upravljati po v njem še veljavnih zakonih. Italijani pa si laste zasedeno ozemlje že za svoje in proti prebivalstvu nastopajo izizvalno in divje. Zbog tega je trpelo že na tisoče Jugoslovancev na zasedenem ozemlju kruto italijansko krivico in to trpljenje se še nadaljuje. Ako že sedaj italijanski oblastniki tako divjajo proti Jugoslovancem, kako bi bilo divjanje še le potem, ako bi zasedla zasedeno ozemlje aneksija k Italiji.

— Kako je bil ustreljen slovi istrski bandit Rudolf Vinzan. Ene glavnih istrskih banditov, Rudolfa Vinzana, je ustrelil kmet Jurman na polju pri Orseri. Jurmanov pastir je gnal čredo na pašo, Jurman pa je hodil v bližnji gozdič z nabito puško pazit, ali se priklati odkod kak bandit do črede. Ko je tako zopet pazil, varno skrit za drevjem, je začul šum na tleh, naka je opazil Rudolfa Vinzana, kako se je plazil, pripognjen k tlu, proti čredi. Ko je bil od njega kakih pet metrov, je Jurman ustrelil. Vinzan je padel, ne da bi kaj zakričal. Jurman se mu je približal in mu spustil še en strel v glavo. Nato pa je zbežal, ker se je bal, da bi utegnili biti kje v bližini Vinzanovi tovariši. Vinzan je bil človek divjega pogleda, surov in krvavičen. Tekom dveh let je ubil 12 ljudi. Pisati se je bil navadil v koprski kaznišnici. Pri njem so našli zapiske, katere ljudi je ubil in katere je hotel še ubiti. Tako je padel eden glavnih istrskih banditov, njihov poglavar Lizzardo pa še živi in dokler je ta prost, ne bo še konca banditstvu v Istri.

— Francija in Rusija. »Tempe« piše o potrebi revizije zadržanja francoske vlade napram Rusiji in pravi: Sovjetska vlada naj dokaže, da zastopa splošno voljo ruskega naroda. Od zavezniških vlad je odvisno, da ne pride sedanja kriza na osrednjo Evropo, ker bi stem vstvarila situacijo, ki bi omogočila Nemčiji, da razdere mirovno pogodbo. Skupna naloga Francije in Anglije je, da zagotovita mednarodni in socialni mir.

— Boljševiška »Pravda« o generalu Wrangelu. O pomenu Wrangelove vojske piše »Pravda«: Wrangelove čete ne ogrožujejo sovjetske vlade. Tudi Djenikinova moč ni bila dosti večja v trenutku, ko je pri Novočerkasku začel korakati proti nam. Ako bi Wrangel prepredoval in v zasedenih krajih izvedel prisilno rekrutacijo in bi pridobil zase donske kozake in Romunjo, ne bi bila njegova fronta večja od Djenikinove. Zato mora biti parola: Na jug proti pl. Wrangelu!

Iz naše kraljevine.

— Dobrovoljski kongres. Dne 29. t. m. bo v Beogradu kongres dobrovoljcev, na katerem bodo zastopane dobrovoljske organizacije iz vse Jugoslavije. Na kongresu se bodo razpravljala vsa vprašanja, ki se tičejo dobrovoljcev, kakor tudi vprašanje o postopanju dobrovoljcev povodom volitev v ustavotvorno skupščino. Kakor se domnava, vlada med večino dobrovoljcev nezadovoljnost radi delovanja dosedanjih strank, vsled česar se bo morebiti na kongresu razpravljalo tudi o tem, da bi dobrovoljci nastopili pri volitvah kot neodvisna skupina.

— Podpora za poškode v vojni. Komitaja, ki je izvršila razsolitev kreditov za pomoč vseh vojnih okoličin na nizko okrožje en milijon dinarjev, za toliško okrožje 1.100.000 dinarjev, za pirotsko okrožje 900.000 dinarjev, za vransko okrožje milijon dinarjev, za Bitoli in okoličja pa 500.000 din.

— Uradništvo v agr. direktoratu. V ministrstvu za agrarno reformo je podpisal ukaz o imenovanju uradnikov v agrarnih direktoratih.

— Za šolstvo v Srbiji. Za ljudsko šolski pouk v Srbiji in Orni gori je

določen proračun v znesku 20 milijonov dinarjev.

— Prenapolnjena učiteljska. Ministrstvo za prosveto je izdalo naredbo, da dijaki učiteljske v Vojvodini ne morejo v tekočem letu prestopiti na druga učiteljska, ker so prenapolnjena.

— Zvišanje doklad delavstvu v toh. tovarnah. Ministrstvo za finance je odobrilo sklep upravnega odbora o zvišanju dohodkov delavcem tobačnega ravnanstva v Bosni in Hercegovini ter o zvišanju draginskih doklad monopolnim delavcem v Ljubljani.

Neodrešena domovina.

— Italijanski oficirji o našem razmerju z Italijo. Reška oficirja kapetan Martinetti in poročnik Laghini, ki sta bila ujeta 7. julija, ker je moral njun avion pristati na našem ozemlju in ki sta bila po posredovanju italijanske vlade izpuščena že po devetih dneh, pripovedujeta po Italijov velikem sovražstvu Jugosl. proti Italiji. Naši oficirji so jim pravili, da Italija boleha na imperijalizmu in da ne bo preje miru med obema državama, dokler se Italijani ne umaknejo čez Sočo, ki je naravna meja Jugoslavije. Sveda pripovedujeta vse to z opazkami, kakor da bi bila Italija pri vsem tem popolnoma nedolžna. Pravita, da je disciplina v naši vojski brez primere, da pa nam manjka za uspešno vojno proti Italiji municija, orožje in aprovizacija. Italijana sta pridno vohunila in poizvedovala o naših razmerah. Za to sta imela dovolj prilike, ker ju je naša vlada poslala v Italijo iz Zagreba čez Srbijo na Solun, za kar sta rabila en cel mesec!

— Tržaški kapucini odidejo v Italijo. »Piccolo« se poslavlja od njih priščno, češ da so bili vedno izborni italijanski patrijote, njihove propo-

vede so bile res italijanske, delovali so v boju za italijanstvo Trsta tako, da jih je pred izbruhom vojne z Italijo avstrijska policija 24. maja 1915. internirala. Tako je bila kapucinska cerkev v Trstu pravo torišče veleitalijanske politike.

— Iz Knina v Dalmaciji poročajo, da se Italijani vedno bolj boje jugoslovenskega ljudstva, čeprav jim nikdo ne stori nič zalega. V Albaniji so bili hudo tepeni, sedaj jih trese albanski strah tudi po Dalmaciji tako, da pravijo, saj so ti ljudje tukaj ravno taki kakor Albanci. Zato pa je strogo prepovedano vsako ljudsko zbiranje in niti po polju se ne sme iti po noči. Italijanske straže po vaseh so pomnožene. Te dni so poklicali karabinjerje selske poglavarje pa jim zabijali, da morajo paziti, da bo mir, sicer bodo oni odgovarjali za vsak nered in nemir. Izganjanje naše ljudi še vedno; sedaj jih najraje odpravijo preko meje v Jugoslavijo. Zaporji so polni in v Italiji je že preveč nepokornih »odrešencev«. Naše ljudstvo v Dalmaciji dviga glavo in pričakuje skorajšnje rešitve.

Iz drugih pokrajin.

— Št. Jernejska noč v Atenah. Vključ strogi grški cenzuri so prišla poročila o težkih posledicah atentata na Venizelosa. Takoimenovana varnostna straža bivšega četaškega vodje Gyparisa je vprizorila v Atenah pravo šentjernejsko noč. Več tisoč mož te čete je napadlo in razrušilo hiše opozitonalnih in socialističnih listov. Artileriji je bilo veliko število znanih političnih osebnosti. Umorili so tudi bivšega ministra Dragumisa, ki je bil upanje opozitonalne stranke in vodja napredne makedonske stranke. Nadalje so umorili trije novinarji, atenski poslanec Merkuris, socialist Pezopolos in general Dusmanis.

Dr. Gosarjeva stanovanjska akcija.

Poverjenik za soc. skrbstvo dr. Gosar nam je poslal to-le poročilo o njegovi stanovanjski akciji: Na podlagi navedbe 166 se je bilo stanovanje definitivno odpovedalo 88 zasebnikom (milijonarjem) ter uslužbencem 104 večjih gospodarskih podjetij. Od vseh prizadetih strank (ne uslužbencev) se jih je do sedaj izselilo 6, 2 pa se izselita do 31. X. 1920. Ostale stranke so se vključ odporu končno odzvale stavljenim zahtevam, edino pri 8 domaćih in 9 tujih strankah oziroma podjetjih ki nimajo v Jugoslaviji koncesije, se dosedaj še ni moglo končno veljavno določiti, v koliki meri in na kakšen način bodo sodelovale pri stanovanjski akciji. Zajemčen pa je tudi tu primeren uspeh. Dosedanji uspeh cele akcije je: 1. Potom prezidav, adaptacij itd. bodo prizadete stranke tekočega leta napravile 81 družinskih stanovanj. 2. S stanovanjskim fondom, ki ga tvorijo vplačila prizadetih strank in ki znaša nad pol milijona kron, se bo še letos potom adaptacij primernih, že obstoječih stavb in deloma tudi barak priredilo za vsaj 10 družinskih stanovanj. 3. Vseled izselitve prizadetih strank je

oziroma še bo postalo prostih 5 družinskih stanovanj. 5. V novih večjih stavbah, ki so se oziroma se še bodo letos pod pritiskom navedbe 166 pričele ter bodo povečini tekom prvega polletja gotove, bo 145 družinskih stanovanj. 5. Stranke, pri katerih, kakor omenjeno, še ni končno veljavno določeno, kako bodo sodelovale pri stanovanjski akciji, bodo po dosedanjih obveznih izjavah zgradile ali omogočile zgraditi najmanj 15 družinskih stanovanj. Končni uspeh stanovanjske akcije znaša torej 256 družinskih stanovanj, od katerih jih bo že letos na razpolago 96. Da se bodo navedene prezidave, adaptacije itd. kakor tudi gradnja novih stavb v redu in zanesljivo izvršile, kolikor se vse to še ne vrši, zajemčene je s kavcijami (skupno ca. 350.000 K), ki v slučaju neopravičenega zavlačenja zapadejo, prizadeta stranka pa mora v takem slučaju vrh tega odpovedano stanovanje v kratkem roku izprazniti. — Celotni uspeh stanovanjske akcije se torej more označiti kot povoljen, gotovo pa je, da bi bil znatno večji, ako bi vsi merodajni faktorji poverjeništvu pri tej akciji podpirali.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 26. avgusta 1920.

— Centralno vlado bo zastopal na sokolskem zletu v Mariboru minister za socialno politiko dr. Vekoslav Kukovec. Narodno predstavništvo pa podpredsednik dr. I. Ribar. Ali se zleta ne udeleži nobeden radikalni član vlade?

— Nemški koroški listi ekscerpajo z največjo vneto slovenske časopise in zlorabljajo vsako kritiko v svoje agitacijske namene. Celovške »Freie Stimmen« z dne 24. t. m. priobčujejo uvodnik »Jugoslovanski državni proračun za leto 1920—21«. Pripominjajo, da je članek sestavljen točno po jugoslovenskih virih in navajajo kot vire »Domoljuba« št. 15, »Večerni list« in »Slovenca«. Ko so tendenciozno izrabile v svoje svrhe vsak v imenovanjih listih priobčeni kritični stavek, zaključujejo: »Jugoslovenom je res potreba, da igrajo na Koroškem bogateja strica iz Amerike. Ali ni več kakor neumno, ako se berač postavlja napram drugemu s svojim navideznim bogastvom? To je Janov obraz Jugoslavije, ki gre z navidezno dobrohotnim licem preko Karavank, onkraj na Kranjskem pa okamenjuje s svojim pravim obrazom »izdane izdajalce«. Z ozirom na to izrabo in zloupotrebo vsakih kritičnih izjav in v slovenskem časopisu s strani nemških koroških listov v agitacijske namene, z ozirom na to, da koroški narodni svet zaklinja slovensko novinstvo, naj za božjo voljo ne daje gradiva in netila nemški agitaciji, se bo naš list odletel do končnega pobeševanja na Koroškem izobčilo vsemu, kar bi morlo v svoje svrhe izrabiti nemški koroški agitatorji, ter dosledno temu svojemu stališču za sedaj stisnil zobe tudi v slučajih, ko bi bilo treba zaropotati in udariti s pestjo. Pride

čas tudi za to. Za sedaj, dokler se plebiscit na Koroškem ne izvrši, je nam narodni in državni interes prvo, zato bomo molčali in odložili kritiko za poznejši čas.

— Za zasluge na šolskem polju so odlikovali: višji šolski nadzornik Engelbert Gangel, predsednik »Zveze jugoslovenskih učiteljskih društev« ravatelj Luka Jelenc in okr. nadzornik v Ptujju Pavel Fler z redom sv. Save IV. vrste, vodja Jakob Dimnik v Ljubljani, učiteljica Vita Zupančičeva v Ljubljani, učitelj Adolf Gnus na Zidanem mostu in učiteljica Jožica Ahitig v Šturju.

— Sokoli iz Srbije na zletu v Mariboru. Sokolsko društvo Dušan Silni v Beogradu s Sokoli iz Pančeva, Zemuna in iz vseh krajev stare kraljevine Srbije, odpotujejo na sokolski zlet v Maribor danes, dne 26. avgusta ob 5. popoldne iz Beograda.

— Anketa za državni grb. Vlada skliče veliko anketo za sestavo državnega grba. V anketo bodo poklicani heraldiki, umetniki in zastopniki vojaške oblasti, da pripravijo ves potreben material za končno določitev državnega grba v konstituiti.

— V Ljubljani se je te dni mudil znani nemški publicist Herman Wendel, ki se živo zanima za naše razmere in čeraz članke je svoječasnno priobčil tudi naš list. Wendel je odšel v studijske svrhe v Makedonijo.

— Povratek iz Srbije. Te dni se je vrnilo iz ruskega vjetništva v Srbiji 15 Slovencev. Vrhnci so s »Vladovcem« prišli v sedaj v taboriški tabor na Jadranski mori, kjer jih je dobil slovenski konzul. Sinagora in Sinza v domovino. Izšli so se v Grunju pri Dobrovniku. Glavni transport, s katerim se vozijo vsi jugoslo-

venski vjetniki iz Sibirijske, je že na potu v domovino, kamor prispe najbrže začetkom oktobra. S prvim transportom so prispeli: dr. Vrtačnik z Viča, ki je pripeljal s sabo tudi ženo, davčni uradnik Tertnik iz Truovega in bivši urednik »Slovenca« Fran Terseglav.

— **Nečuvano.** Več naših ljudi, zanesljivih, vestnih in poštenih, je prosilo pristojno oblast, da bi se jim izdalo dovoljenje za prodajo smodnika v lovske svrhe. Vse prošnje so bile odbite, pač pa je dobil to dovoljenje Nemec Göderer v Kočevju. Ali smo še v stari Avstriji, kjer so imeli povsod in vselej prednost Nemci? Nezaslišano! Kdo neki izdaja ta dovoljenja? Treba si bo moža natančneje ogledati!

— **Delo razmejitvene komisije.** Te dni je odšel del tehnične komisije v Spodnji Dravograd, da si ogleda tamkajšnje območje ozemlje, kjer bo tekla meja po že naravnih mejah. Drugi del komisije je odšel na ogled v Špilje, kjer bo pregledal ozemlje od Špilja do Marnberga.

— **Pristojbina za vkitranje notnih listov v Čehoslovaško je znana,** kakor nam sporoča čehoslovaški konzulat, pri vseh čehoslovaških zastopstvih v Jugoslaviji meseca julija za trgovce 36 dinarjev, za zasebnike 12 dinarjev, za mesec avgust in september pa je določena ta pristojbina za trgovce 30 dinarjev, za zasebnike pa 10 dinarjev.

— **Maturanti ljubljanske realke iz leta 1915** se vabijo na dogovorjeni sestanek v soboto 4. septembra ob 17. uri pred Tivoljskim gradom. Sestanek 1. IX. ob 9. uri se je moral opustiti zaradi zadržkov.

— **Popravek.** V notico pod naslovom »Amnestija«, priobčeno v včerajšnjem listu, se je vrnila napaka. Iz zaporov deželnega sodišča je bilo namreč izpuščenih 62 kaznjencev in ne 26, kakor je bilo pomotoma navedeno v notici.

— **Dvojni mera.** V mariborski javnosti vlada velika nevolja nad postopanjem vladnega komisarja dr. Leskovarja, ki je žrtvoval za okrašitev mesta ob priliki orlovskega tabora iz občinskih sredstev do 1 milijona K, med tem ko sedaj za sokolski zlet nečemu dovoliti ničesar.

— **Pristojbine za časopisne brzojavke v Francijo in Anglijo.** Za časopisne brzojavke v Francijo in Anglijo je plačati počenši s 15. avg. t. l. od besede 16 cent. ali 32 par. os. 23,5 cent. ali 47 par. Te brzojavke pa se morajo ujemati s predpisi mednarodne brzojavne pogodbe.

— **Gruberjev kanal** je še vedno brez rešitve. Vključ voden nevarnosti, da zdrkne kdo po strmih skarpah ali z nabrežnega zidu v globoko vodo, kjer mu ni več rešitve, je cela struga od Prul do izliva Ljubljane v glavni kanal še danes brez vsake mreže, grabelj ali rešilnega čolna. Odbor za osuševanje Barja se ne pobriga za tako napravo, da se je že nešteto nesreč pripetilo v tem kanalu in vložilo že tudi dokaj priložnosti. Ista je s stopnicami ob vodi za perice. Tu ne drži noben izgovor, zato: pripnite 3 do 4 rešilne čolne ob nabrežju!

— **Držanje italijanskih avtomobilov** po Tržaški in Bleiweisovi cesti predsedaja slehernemu človeku, ki stanuje ali hodi ob teh cestah. Zato naj žandarmerija in policija posežeta vmes, da se prepreči ob pravem času kakšna nesreča.

— **Tihotapci saharina.** Iz Maribora nam poročajo: Policija je prišla tri tihotapce saharina, ki so vtihotapili preko avstrijske meje 15 kg saharina. Obsojeni so bili na 1000 do 5000 K globe in na 8 dni do 1 meseca zapora. Med njimi je tudi neki trgovski pomočnik iz Avstrije.

— **K umoru inženirja Keila.** Iz Maribora nam javljajo: Pri današnjem zaslišanju morilca inženirja Keila nadporočnika Vučetića, se je le-ta šele zavedel svojega dejanja in izpovedal, da ga je inženir Keil prvi napadel, hoteč ga suniti v trebuh. To je sicer preprečil in prišlo je do spopada, pri katerem sta oba padla ob tla. Od tega trenutka dalje ne ve nadporočnik ničesar več. Prva pričča, krojač Šetina, ki je videl planiti nadporočnika Vučetića iz Kellovega stanovanja, je izpovedal, da se mu je zdelo, kakor da bi bil Vučetić pijan.

— **Surovi gonjači živine.** Z Zelenega hriba na Dolenjski cesti gonijo gonjači klavno živino v klavnico. Kako ti ljudje delajo s svojimi žrtvami, prešera vse meje. Z debelimi gorjanci jih pretepaajo do krvi, zdaj po glavi, zdaj po telesu. Podivjanost teh ljudi je tolika, da se po dva, trije spravijo k enemu živinčetu, in čenprav solidno gre svojo pot — markirani snih počasi hodijo, česar menda ti ljudje ne vedo — ga pretepaajo korak za korakom. Na opomin kakega mimoidočega, naj vendar lepše delajo z živino, ti odgovorijo s tako surovostjo, da te zazebe v du-

šo. Opozarjamo policijo na te divjake, naj jih primejo in kaznujejo, kakor zaslužijo po svojem divjanju.

— **Šentjakobska napredna knjižnica v Ljubljani.** Vožarski pot, koncem Florjanske ulice, električno postajališče, izposoja vsak ponedeljek, torek, četrtek in soboto od pol 6. do 8. zvečer najlepše slovenske, srbohrvatske, češke, nemške, italijanske in francoske knjige. Kupujejo se vsakovrstne knjige po najvišji ceni.

— **Pozor.** Naročnikom, ki so — žal — zakasneli s pošiljavitvijo zapadle naročnine, se pošiljanje lista ustavi jutri 27. avgusta.

Prvi slovenski dobrovolci na Balkanu.

(Spominska črtica.)

Sedeli smo v majhni, od dima zamegljeni sobici v gostilni pri »Jozeljnu« v Robatišču v Gorici. Zvečer je to bilo, okoli pol 9. Nas je bilo pet, urednik »Soče« Viktor Dolenc, Fran Ferfila, Lovro Zvab, Josip Peroci in »moja malenkost«.

Na mizi pred menoj je ležal »Slovenski Narod«, poln raznih vesti z vstajskih bojnih polj na Balkanu, med njimi mnogo prav resnih, pa tudi prav fantastičnih. Vsi smo bili zamišljeni — in malo se je govorilo. Deler je gledal na uro in rekel: »V sredo ste v Beogradu, — ako ne bo ovir, potem ste pa na knjenju. Zdi se mi pa, da bi ne bilo previdno, stopiti na vlak na goriški postaji. Tam je polno evaduhov.« — »Ne!« je nato odgovoril Zvab, »gremo v Mirno in v Zavodni stopimo v vlak. Ob pol 11. pa naprej čez moj Kras.« Vstali smo, se poslovili od Dolenca, Ferfile, Jozelja in sedli na voz gostilničarja Pavličića iz Mirne. — »Z Bogom! Srečno pot! Pozdrav balkanskim junakom!« — Sremljali so nas veseli klici z Jozeljovega dvorišča. V duši mi je brnelo: Z Bogom, domovina, z Bogom, moji dragi! Morda se ne vidimo nikoli več. A kaj to! Bratska kri teče v potokih, naša čast zahteva, da jim hitimo na pomoč. Čutil sem v tem trenutku, da so s tem korakom pretrgane vse vezi z domovino in z rodno grudo.

Celo pot do Zavodne sem mislil samo o dogodkih na Balkanu. Vse jugoslovanske časopise, posebno pa slovensko se je zanimalo intenzivno z ustojo v Bosni in Hercegovini, odkrito je izražalo svoje simpatije za ustaše, in vsak najmanjši ustaški uspeh v borbah za »krat častni in slobodno zlatnu« je pozdravljalo z največjim zadovoljstvom. Čakalo se je vsak trenutek da objavita mali kneževini Srbija in Črna gora volno veliki turški carevini. V srbskem listu »Istok«, ki je izhajal v Beogradu, ki ga je urejeval Milatović, smo čitali, da vojvoda Pecija, »ne da turcima pod planinom Kozarom v Bosni ni oka otvoriti,« da mrki Mrkonjić »mrko posmatra Turke z one strane Une;« da Despotović v Bosanski krajini »bije ljudi bo s krajiščima-poturčenjaci,« da vojvoda Peko Pavlović, Lazar Sačica, pop Zimonić, pop Milentije, Kovačević, Ljubibratić, Luka Petković, »čudesa čine z Muktar pašinom vojskom« v Hercegovini — v okolini Trebinja. Vse to me je navdajalo z nado na srečno bodočnost moje domovine. Pomisljal sem: Tam, kjer Sava Dunav poljubuje, se s Slovincem sreča kule. Takratne moje nade so se uresničile.

Na ljubljanskem kolodvoru smo se slučajno spoznali s sicer po postavi malim, ali po duhu velikim Regaljem. Ljubljana je v tistem času plaval v nebeškem znaku »Dežmanovih prokletih grabelj«.

Po trodnevem potovanju z železnico do Siska in od tam z ladjo do Zemuna smo srečno dospeli s čolnom čez Donavo v Beograd v noči dne 27. avgusta 1875. l. Danes je ravno 45 let.

Kako pa je danes? Ni izključeno, da bodo v ugodnem in primernem trenutku šli v boj za svobodo solčne Gorice — srbski dobrovolci. Janko.

Kultura.

— **Uprava kr. Narodnega gledališča v Ljubljani** potrebuje v sezoni 1920/21 otroški zbor 10—12 dečkov in deklic. Starši, kateri bi bili pripravljeni dovoliti otrokom vstop v ta zbor, se naprošajo, da se z otroki zgledajo v gledališki pisarni od 5.—6. pop. Nastopi se bodo primerno honorirali.

— **Gledališka sezona 1920/21** je vesled pomanjkanja stanovanj osir. mesečnih sob v nevarnosti. Člani opere do danes niso dobili niti ene sobe in so primorani stanovati po hotelih. Ker je daljše bivanje v hotelu nemogoče in da se sezona 2021 omogoči, se pt. občinstvo ponovno vlijudo naproša, da v lastnem interesu takoj odstopi nekaj mesečnih sob članom kr. Narodnega gledališča. Cenjene ponudbe se sprejemajo v gledališki pisarni (opera).

— **Ostojško gledališče** je angažiralo med drugim tudi slovenske člane: G. Maksa Ungerja kot kapelnika in šefa zbora, gđ. Gajevo kot koloraturko, G. Rumplo kot basista, g. Stancarja kot baritonista in Bratuša za opereto. Kot režiser je angažiran G. Ostojčič — Suvalov, došleč član ljubljanske drame.

— **Jugoslav. Obnova.** Njiva št. 27. ima to-le vsebino: Molimo slav. uredništvo da izvoli vrstiti v svoj cijenjeni list ova književna objava: Uprava je izšla 27. broj »Obnova« Njivec sa slijedećim sadržajem: dr. Ljudevit Auer: Sovjetska Rusija. — Branimir Truhelka: Zadužbina Rudja Boškovića. — Dragan Novak: Organizacija zaštite djece i mladeži. — Sm. tra. Politična hronika: Pasivno izborna pravo (Dr. Fr. I.). — Socijalna hronika: Još nešto o fakultativnom elicitetu (Dr. Lj. Taler). — Zastita djece u Brnu (N.). — Prosvjeta: Znanje i saznavanje (Janko Bačić). — Književni i umjetnički pregled: Anthologie de Poemes

yougoslaves Contemporains (Drago Cepulić). — Listak: Starac Isposnik (Branimir Truhelka). — Beleške: Jedna crta demokracizacije (h.).

Usoda našega železniškega prometa.

V obširnih razmotiranjih o železniskih vprašanjih v našem časopisu se je prezirlo vzrok, zakaj Beograd in podonavke izvozne pokrajine s popolnim dezinteresom zrejo razpad našega železniškega prometa in zakaj ministristvo sistematično zanemara naš promet. Vzrok vsemu je, da imajo Srbija, Bačka, Banat in Srem na dolnjem Podonavju izborne vodne ceste, kjer ni nobenih prometnih ovir kakor na železnici. Vrh tega razpolagajo s dvema tretjinama bivšega celega podonavskega vodnega parka monarhije. Ta park je prometno ministristvo v sporazumu z direkcijo plena oddalo v komercialno eksploatacijo privilegiranimu brodar-skemu sindikatu SHS. Ta sindikat so ustanovile pretežno beografske banke s soudeležbo nekaterih vojvodinskih denarnih zavodov. Razen tega prometuje po Donavi med našimi pristanišči in pristanišči v Avstriji, Čehoslovaški in Nemčiji tudi Južnonemška paroplovna družba, bavarski Lloyd ter čehoslovaško brodovje.

Po poročilih »Trgovskega glasnika« in »Izvoznika« glasnikar je promet sedaj po četvi tako živahen, da se javlja v Baji do deset šlepov dnevno za carinjenje. Deset šlepov je pa okoli 800 vagonov žita. Ako je kontigent res določen na 15.000 vagonov, ga bo vodni promet pri teh razmerah brez posebnih težkoč absolutiral v 20 dneh in bo potem vozil celo sezono laško koruzo in druge pridelke. Za vodni promet v Slovenijo preko Siska pa javlja ministristvo, da ga je moralo rad nizkega stanja vode popolnoma omejiti. Tako preostaja za naše železnice sedaj le še par brzovlakov in poštinskih vlakov. Ze dalj časa se nam je zdelo sumljivo, da se naši bratje na Podonavju čisto nič ne vznemirjajo valed prometne krize na naših železnicah. Sedaj nam je stvar jasna, zakaj se izražajo naši interesi in zakaj so naše železnice pasivne.

Sokolstvo.

Prvi pokrajinski zlet Sokolskega Saveza SHS v Mariboru.

Predprodaja voznih listkov. Da ne bo v soboto prevelik naval na blagajno na kolodvoru, se dobe vozni listki v Mariboru na podlagi zletne izkaznice že v petek od 8. do 12. dopoldne in popoldne od 2. do 6. Blagajna na kolodvoru bo posebno označena. Voznja tja in nazaj iz Ljubljane stane 76 kron. Vsakdo naj ima pripravljen denar in izkaznico. Članstvo in občinstvo naj to upošteva in naj na vsak način že v petek preskrbi vozni listek, ker bo v soboto zelo velik naval. Za Sokolstvo in za občinstvo bo prirejen v soboto poseben vhod do posebnih vlakov. Zbirališče pred kolodvorom. Opozarja se vse brez razlike, da se brezpozorno pokore navodilom rediteljev, da ne nastanejo zmešnjave.

Vstopnice za tribune k javni telovadbi in zletni znaki se dobe pri Sokolskem Savezu v Narodnem domu v Ljubljani vsak dan od 9. do 10. dopoldne.

Skupni obed. obstoječi iz juhe, mesa, dveh prikuh in enega kruha, veljajo 14 kron. Bratje, društveni načelniki, zberejo med vožnjo denar za skupne obede od članov svojega društva, napravijo seznam vseh, ki so plačali obed, v dveh izvodih ter oddajo denar in en seznam župnemu načelniku, oziroma od tega določenemu bratu. Ti izroče denar in seznam v Sokolski pisarni na kolodvoru v Mariboru.

Vse udeležence ponovno opozarjamo, da mora imeti vsakdo železniško zletno izkaznico, izdano od Sokolskega Saveza SHS za polovično vožnjo v Maribor in nazaj; brez te izkaznice polovična vožnja ni dovoljena. Izkaznica velja za redne in posebne vlake III. razreda na južni železnici za dneve od 27. avgusta do 31. avgusta, na državni železnici do 2. septembra. Bratje, sestre in sokoletku naklonjeno občinstvo, ki se udeležite zleta v Mariboru, prekrižite si takoj legitimacije za znižano vožnjo. Dobite jih pri vseh sokolskih društvih ali v pisarni Sokolskega Saveza SHS v Narodnem domu v Ljubljani. Izkaznice morajo biti opremljene tudi z župnim žigom, katerega si preskrbite na potu v Maribor. Ako vam to ni mogoče, dobite tozadevno potrdilo na zletnem prostoru v Mariboru, kjer bo nalašč za to urejena zletna pisarna.

Društva, ki leže ob progi, kjer se vozi Sokolstvo, naj skrbje, da bodo splotja ob železnici in kolodvoru primerno okraščeni.

Zletni odznaki in sedeži na tribunah so v razprodaji v pisarni Sokolskega Saveza SHS v Ljubljani vsak dan od 9. do 11. ure dopoldne.

Moški naraščaj nastopi v Mariboru pri javni telovadbi brez sraja; hlače so lahko poljubne glede barve in kroja.

Poseben vlak iz Kranjske gore do Ljubljane je dovoljen in vozi po sledečem voznom redu:

Kranjska gora ob 13.22. Gora Mr. tnik ob 13.29. Dobje 13.43. Hrušica 13.54. Jesenice 14.30. Javornik p. 14.37. Zirovnica 14.45. Tešce 14.55. Radovljica 15.01. Otmočje 15.11. Podnart-Krona 15.16. Sv. Jošt 15.30. Kranj 15.42. Bistria 15.51. Skofja Loka 15.58. Medvode 16.12. St. Vid-Višmarje 16.23. Dravice 16.27. Ljubljana drž. k. 16.35. Ljubljana juž. kol. 16.38.

— **Sokol v Šiški.** Za vse one, ki so pri našem društvu dvignili izkaznice in se odpeljajo že v soboto v Maribor, je zbirališče ob pol 5. uri pop. v društveni telovadnici. Civilnim udeležencem se priporoča ker primanjkuje prenočišč, jutranji vlak. Prednjački odbor.

— **Sokol v Šiški vabi vse one,** ki se udeležijo zleta v Mariboru na sestanek v »Citainico« ob 8. uri zvečer. Udeležite se točno in polnoštevilno, ker se bodo dala podrobna pojasnila o skupnem obedu, prenočišču itd. Odbor.

— **Telovadno društvo »Sokol«** na Vrhniki priredi v nedeljo dne 5. septembra 1920 društveno javno telovadbo na prostoru g. Lenarčiča.

— **Sokolski zlet v St. Vidu** nad Ljubljano ljubljanskega okrožja sokolske župe Ljubljana I dne 5. septembra, združen z javno telovadbo in ljudsko veselico. Navodila za bratska društva: Ljubljanska in okoliška društva se zbore pred ljubljanskim Meet-nim domom ob pol 14. Odhod z godbo kr. Dravske divizije točno ob 14. — Ob 15. kratke pozdrav pred St. Vidom; na to prohod skozi St. Vid na telovadišče. Pričetek javne telovadbe ob 16. Nastopijo: dečki in deklice s prostimi vajami, obrtni naraščaj: vaje z drogov, ženski naraščaj: vaje s cvetnimi loki, člani: Hofmanove proste vaje, članice: proste vaje za zlet v Pragi 1920; člani: orodna telovadba; člani in članice: simbolično-ritemične proste vaje br. Vidmarja po Ravnikovi skladbi »Jugoslavijac«. Po telovadbi nagovor staroste brata dr. Pestotnika. Člani in članice v krojih odkorakajo iz St. Vida v Ljubljano ob 20. Člani in članice v krojih prosti vstopnine. Prosimo bratska društva, da na poslano jim okrožnico nemudoma odgovore!

Zdravo!

Turistika in sport.

— **S. K. Slovan** : S. K. Svoboda. Danes ob pol 7. uri se vrši na prostoru S. K. Ilirije nogometna tekma med S. K. Slovan in S. K. Svoboda. Cene običajne.

— **Otvoritev sedme olimpijade** v Antverpu. Otvoritev sedme olimpijade se je izvršila 14. t. m. popoldne na najsvetnejši način. Otvoritvi je prisostvoval kralj Albert, kraljica in ogromna množica občinstva. V kraljevski loži sta bila tudi prestolonaslednik in kardinal Mercier. Pri vkorakanju narodov je bilo zastopanih 25 držav. Jugoslavija ni bila zastopana, ker njeni zastopniki še niso dospeli v Antwerpen. Letalski poročnik Viktor Bon je v imenu vseh izrekel olimpijsko prisego. Med svečanostjo se krožili nad stadionskim letalci. Kralj je povabil mednarodni olimpijski odbor in izvrševalni odbor sedme olimpijade na svečano poldnevno.

— **Pozor lovci!** Slovensko lovsko društvo je nabavilo za svoje člane lovski smodnik. Da omogoči nadrobno razdelitev, pozivamo vse tiste trgovce, ki so naši člani in ki so imeli prej koncesijo za nadrobno razprodajo smodnika, da prijavijo pisмено ali ustno v društveni pisarni v Ljubljani, Miklošičeva cesta 8 (pisarna društvenega predsednika dr. Ivana Lovrenčiča) so-li pripravljene pri razdelitvi smodnika sodelovati. Mi bi vsacemu teh trgovcev-članov nakazali primerno količino ki bi jo on potem stavil društvenim članom svojega okoliša v našem imenu na prodaj. Vsak član, ki bi hotel dobiti smodnik, bi se moral pri tem članu - trgovcu izkazati z društveno izkaznico, trgovec bi na hrbet izkaznice in v svojo knjigo zabeležil količino danega smodnika in pobral denar smodnika se dobi 6 vrst in sicer za šibre troje in za krogle troje vrst. Cena smodniku za šibre: od 96 K do 114 K za 1 kg. smodniku za krogle od 141 K do 147 K za 1 kg. V teh cenah je že vračunena nagrada po 20 odst. za trgovce, ki pomagajo pri razdelitvi in 5 odst. za kritje naših stroškov. Za enkrat dobi vsak član lahko pol kg smodnika. Brezdimenčni smodnika nimamo in ga v naši državi sploh ni še dobili. Trgovca, ki bi dal smodnik nečlanu, bo kaznovala politična oblast. Odbor.

Društvene vesti in prireditve.

— **Slovenke,** ki so se prijavile »Splošnemu slov. žen. društvu« za zlet v Maribor in odpotujejo že v soboto zvečer iz Ljubljane, bodo pričakovale mariborske odposlanke ter Primorke v Mariboru na kolodvoru. Vse one, ki se odpeljejo v nedeljo jutraj, pa odvedejo zastopnice mariborskega ženstva v šolo na Cankarjevi cesti, kjer se lahko preoblečejo. Zaradi velikega navala je želeži, da se odpelje čim največ Slovenk šele v nedeljo jutraj.

— **Sestanek natakarjev** in natakarie, restavracijskih kuharjev in kuharic in drugih vratarjev, slug in sobaric in drugih uslužbencev Ljubljanskih hotelov, restavracij, kavarn in gostiln se vrši v petek 27. avgusta ob 24. uri v mali dvorani Mestnega doma. Na sestanku se bo razpravljalo o obnovitvi sedaj skoro razpadle organizacije hotelskih, restavracijskih in kavarnskih uslužbencev, zatorej se vabi vse brez izjeme, ker čim številnejša bo udeležba tem resnejše se moremo oprijeti dela in popraviti to kar smo do sedaj zamudili. Odbor.

Gospodarske vesti.

— **Nakupovalna in razpečevalna zadruža** za klavno živino, r. z. z. o. z. v Ljubljani posluje od 8.—13. (1.) ure in od 15.—17. (3.—5. pop.) ure v svoji pisarni na Mestnem trgu 2. Istotim sprejema tudi ponudbe za nakup in dobavo klavne živine vseh vrst. Gg. člani se radi rednega poslovanja naprošajo, da opravijo svoja vplačila po možnostih med 10. in 12. uro Jakob Jesih, predsednik zadruge.

Borze. LDU. Zagreb, 25. avgusta. Devize: Berlin 208—211, Italija 500—508, London 350—0, New York 108—105, Pariz 735—0, Praga 178—180, Dunaj 41.50—42. Valute: amer. dolarji 108—104, avstrijske kreme 40—40.50, carski rublji 130—132, francoski franki 720—0, napoleonidori 384—386, nemške marke 206—208, rum. lei 232—232, ital. lire 490—0, angleški funti 345—0. čehoslovaške krome 176—178.

LDU Curih, 25. avgusta. (ČTU) (Devize). Berlin 12.05, Holandija 193.50, New York 609, London 21.64, Pariz 41.65, Milau 27.65, Bruselj 44.70, Kodanj 89, Stockholm 122.75, Kristianija 89, Madrid 90.60, Buenos Aires 230, Praga 9.80, Zagreb 5.80, Budimpešta 2.55, Varšava 0, Dunaj 2.65, avstrijske žigosane krome 2.65.

LDU Dunaj, 25. avgusta. (ČTU) Devize. Amsterdam 4600, Berlin 515.50, Bukarešta 0, Curih 3850, Kristianija 3525, Kodanj 3475, Stockholm 4900. Valute. Nemške marke 512.50, romunski lei 490, bolgarski lev 375, švicarski franki 3825, francoski franki 1725, italijanske lire 1150, angleški funti 820, ameriški dolarji 240, carski rublji 280. V prostem prometu: Zagreb 232—252, Budimpešta plačila v pošto hranilničnih banknicah 100—110, plačila v žigosanih kronah 100—110, madžarske žigosane krome 0, Praga 404—420, Varšava in Krakov, v poljskih markah 99—110, čehoslovaške krome. 5000aki 403—427, manjši bankovci 403—427, jugoslovanski dinarji 975—1025.

Najnovejša poročila.

PASIVNA VOLILNA PRAVICA JAVNIH NAMEŠCENCEV.

LDU Beograd, 25. avgusta. Minister za konstituant dr. Laza Marković je pripravil izpremembe člena 15. volilnega zakona, po katerih se izmed državnih uradnikov priznava pasivna volilna pravica samo ministrom in profesorjem pravnih fakultet. Istotako so pripravljene izpremembe člena v dodatku volilnega zakona o skrajšanju roka za volitve. Po tej izpremembi bodo volitve za konstituantno razpisane za 28. novembra 1920.

MARŠAL JOFFRE V BEOGRADU.

LDU Beograd, 26. avgusta. Danes je došel v Beograd maršal Joffre. Dospel je s posebnim parnikom iz Bukarešte, kjer je bil v važni politični misiji. V pristanišču so ga pozdravili ministrski predsednik dr. Vesnić, vojni minister general Jovanović, dvorni maršal polkovnik Damjanović, francoski poslanik De Fontenay, general Mišić ter ostali dostojanstveniki. Maršal Joffre se je pristrčno poljubil z dr. Vesnićem (ter po pozdravu odpeljal v hotel »Srbski kralji«.

NADZIRANJE ČRNOGOSKE UPRAVE.

LDU Beograd, 25. avgusta. Vseled sklepa vlade odpotujejo v Črno goro finančni minister Kosta Stojanović, minister za pravosodje Marko Trifković in minister za prehrano Risto Jokić. Ministri bodo odpotovali v Črno goro začetkom septembra ter ostanejo tam dlje časa v svrhu nadziranja državne uprave.

FRANCOZI ZAPUSTE KOTOR, A VZEMO MUNICIJO.

LDU Beograd, 24. avgusta. — Francoska mornariška oblast bo te dni zapustila Boko Kotorsko. Ob tej priliki bodo Francozi odnesli s seboj vso zaplenjeno avstrijsko municijo ter nam prepustili arzenal v prvotnem stanju. O tej zadevi je predložil admiral Koch vladi posebno sporočilo.

GLAVNA KONTROLA NA CETINJU.

LDU Beograd, 25. avgusta. Glavna kontrola v Cetinju je razpuščena ter preidejo njeni posli na glavno kontrolo v Beogradu.

DROBIŽ.

LDU Beograd, 26. avgusta. Drobilž po 5, 10 in 25 par. ki se bo koval po odredbi ministra za finance v dunajski tavnici, predstavlja vsoto 30 milijonov dinarjev. Tekom meseca bo tavnica dobavljala vsak teden 10.000 kg novega drobila.

Listnica uredništva.

— G. Emil Adamič v Ljubljani. Izvolite se zgledati v našem uredništvu, da vam izročimo za vas došlo pismo.

Glavni urednik: Rasto Pustoslavšek.

Odgovorni urednik: Božidar Vodeh.

Poslano.

— **Pozor trgovci!** 16. julija 1920 sem bil po italijanski komandi stotnika Baldasarja na Reki kot jugoslovanski propagandist izgnan kakor tudi moja družina tekem 48 ur dne 6. avgusta t. l. V tem času sem moral prodati svojo, že 12 let obstoječo, edino specialno trgovino na Reki proti nepitni in to svrhu združevim se konsortom. Svoje konsumente in dobavitelje opozarjam, da ti kupci nimajo nikake pravice, v mojem imenu delati kupčije ali zame kasirati. Nekdanja tavnica Alfred Lenski in Articolli sanitari Reka. Via Municipio 2.

Takoj stanovanje

z 2 sobami dobi kupec lepe hiše z vrtom v Rožni dolini. Naslov pove upravnistvo Slov. Naroda. 6383

Prodaj veliko dvojno omaro, pripravljeno za knjižnico, pisarno ali za pešilo. Ogleda se 2.—3. pop. Selenburgova ulica 1/1. Transport preskrbi kupec. 6478

Materijal za lesene hiše

(švic. slog) kupuje Franjo Holnjevč, Zagreb, Kukovičeva ulica 30. 6470

Sprejem zagorja nam, kurjača za lokomobilo in halpca h konjem Alojzij Kanc, Menges. 6471

Mirna stranka z 4 letnim otrokom išče stanovanje z eno ali dvema sobama in kuhinjo ali tudi samo z uporabo kuhinje. Ponudbe pod »Dobri plačnik 6472« na upravnistvo Slovenskega Naroda. 6472

Proda se lahak voz na peresa

isto nov, koncertne citre in gramofon Poizve se pri Ivo Rebolj Moste, Kamnik 6458

Kupi se lep, modern, dobroohranjen pianino in čipkasti zastori. Ponudbe naj se pošljejo na »Glavna pošta, predal 89«. 6461

Kupi se lepa, komfortna vila v mestu za eno familio, najraje na Bleiweisovi cesti ali pod Rožnikom. Ponudbe naj se pošljejo na »Glavna pošta predal 89«. 6462

Strojenjska večša slov., nem., deloma srb.-hrv. jezika, cirilice in drugih pis. del. želi prenesti službo. Ponudbe pod »Poštenost 6464« na upravnistvo Slov. Naroda. 6464

Apno, strešno lepenco in druge stavbenne potrebe. Ščine ponuja Ljubljanska komerc. družba v Ljubljani, Bleiweisova c. 13. 5013

Nova partija

gonilnih jermenov došla.

Dobavlja: „Drava“ lesna trgovska in industrijska delniška družba Maribor.

Prelepa Vasiljica in druge ruske pravljice

Pripoveduje Gvelfo Golar.

Dobi se v Narodni knjižnici. — Cena K 14:40, po pošti v naprej K 15:40 v.

Milo Zlatorog

je najboljši in najcenejši. Dobiva se povsod

Kristalno sodo sveče in toaletno milo izdeluje: Prva mariborska tovarna mila Maribor. Zaloga in zastopstvo: za Kranjsko R. Bunc in drug Ljubljana, Gosposvetska c. 7.

Sapun za pranje

60/63% mastnih primjesa, opet prisplo, te nudja isti dok zaliha traje po K 28.— 1 kg postavno skladišče Zagreb, franko sanduk

Norbert Weiss, Zagreb. Bakateva ulica 4. Telefon br. 7-33.

Zahvala.

O priliki svojega odhoda iz Ljubljane ki jo moram zapustiti, ker mi je Stanovanjski urad odvzel stanovanje mojega zobnega ateljeja na Cankarjevem nabrežju št. 1, se najiskrenejše zahvaljujem za zaupanje vsem svojim pacientom, ki so mi ga tako množično izkazovali ves čas mojega bivanja v Ljubljani. Dr. Bretlov nasl. Dr. Zvonko Janežič, sedaj - Bled vila Rikl. 6545

Zahvala.

Vsem, ki so delili z nami neutulajljivo boleost ob smrti naše ljubljene hčerke, sestre, svakinje, gospe

Minke Kavčič-Urbanič

izrekamo najiskrenejšo zahvalo. Se posebej se pa zahvaljujemo g. dr. Josip Volavšku, Sokolu II. za častno spremstvo, pevskemu društvu »Kraško-Trnovo«, vsem darovalcem cvetja in končno vsem onim, ki so jo spremlili na prezgodnji zadnji poti.

V Ljubljani, 24. avgusta 1920.

Zahvalni rodbini: Urbanič-Kavčič.

Sprejme se v Ljubljani v službo

takoj pridna in varčna ženska ki se ji izroči gospodinjstvo, otrok ni, da ima le veselje do vrtnarje, proti dobri plači, preskrbljena je lahko do smrti. Naslov pove uprav. Slov. Naroda. 6454

Spalnica in jedilnica iz mecesnovaga lesa, popolnoma novo, zelo solidno delo, se zaradi selitve ceno proda. Franc Prelesnik Rimska cesta 16. 6323

Išče se kočijaž ozir. boljši blapec.

Oskrba v hiši. Oženjen ima prednost. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 6417

Proda se vinograd 3 orale velik in hosta 1/4 orala. Poizve se pri Anton Verbič, trgovec, Sevnica. 6303

Prodaj: vrtno mizo s štirimi stoli, meden lestenec za elektriko, rezbarski stroj (Laubsäge) na nogo. Copova ulica 21/III Ljubljana.

!!! Pozor za Maribor!!!

Prodaj: 2 lepi ruti za gorenjsko narodno nošo. Copova ulica 21/III Ljubljana.

Trstje za strope izdeluje in prodaja na debelo in drobno m² po K 4:80 pri večjih naročilih znaten popust. Steiner Anton, Ljubljana, Jeranova ulica 13, Trnovo. 4256

Stanovanje v Mariboru se zamenja za enako v Ljubljani (3—4 sobe) ugodna prilika za v. Maribor premeščenega uradnika (profesorja). Pismene ponudbe na Zastopstvo Jugoslovanskih novin, Maribor. 6475

Gostilna in restavracija

se vzame v najem v prometnem kraju s celim inventarjem ali na račun. Ponudbe na »Restavracija 6465« na upravnistvo Slov. Naroda. 6465

Proda se hiše v Celju z 8.600 K brutto dohodka. Ponudbe na naslov Zimnjak, Celje, za Kresijo.

Priključno 1000 kgr začrkanje žice pripravna za telefonsko napravo in 500 izolatorjev se proda takoj. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 6407

Pozor trgovci in pekl!

Sveže dunajske drože najboljši in najcenejši dobavlja **Joh. Roy, Maribor** prodaja dunajskih droži. 6413

Kupi se lokomobila v dobrem stanju. konjskih sil, za žago in mlin na 3 pare kamnjev. Ponudbe z natančnim opisom na Kajfež Matija, Banjaleka pri Kočevju 6438

: CEMENT :

Roman Šinkai Portland dobavlja **„AVA“ Laško**

Mlada gospodja rod. Srbinja, deset let stara, govori srbski, talijanski, njemaški in neštlo slovensko knjigovodstvo, trazi službu u kojegod mjesto Jugoslavije. Ponudbe na Zastopstvo Jugoslov. novin, Maribor, Slovenska ul. 15. 6474

Službe išče začetnik s štirimi gimnazijami in dobrimi izprijevili v kakem uradu v Sloveniji za takoj. Vsled ponesrečenja težko hodi. Ponudbe z navedbo plače pod »Takoj 6467« na upravo Slov. Naroda. 6467

1. apno

v kosih in drobno dobavlja na vagone

Ava, tovar. Laško.

Proda se lepa kmetija

s prav lepimi poslopi, dobrimi travniki in rodovitimi njivami, lepim gozdom, vinogradom in s prav lepim sadovnjakom, vse v krasni legi. Ponudbe pod »Lepa kmetija 6479« na upravnistvo Slovenskega Naroda. 6479

Prvo vrstni cigaretni papir in stročnice znamke

„Altesse“

po najnižji ceni na debelo in na drobno priporoča trgovina **Ivan Bonac, Ljubljana, Selenburgova ulica.** 6442

Avto franc. znamke 40—50 HP, Blockmotor, Boschova razsvetljava, novi obrabi in rezervo. Cena 250.000 K. **Klement Bajard** 2 Cyl. 12—16 HP, novi obrabi 710×90 (Michelin) 4 sedeži Gen. Rep. 60.000 K. Tovorni avto »Praga« 3 tonski 35—50 HP, nov. Cena 120.000 K. Vprašanja pod »Avto« pošto letete Otok na Vrbskem jezeru. 6480

Kontoristinja

s prakso, večja tesnospisja in strojepisja slovenske in nemške korespondence se sprejme takoj v tovarni vžigalici **Kuše pri Mariboru.** 6402

Zanesljivo kontoristinjo ozir. knjigovodkinjo z večletno prakso, večšo slovenske in nemške korespondence ter strojepisja in stenografije, sprejme takoj Ljubljanska tvrka. Pismene ponudbe z navedbo plače in po možnosti s sliko (katere se vrne) do 15. septembra pod Zanesljiva kontoristinja 6429 na upravo Slov. Naroda. 6429

Rugby - voz

2 sedeža, usnjata streha in medene svetilke za električno razsvetljavo in sveče, enovprezna oprema s srebrnimi okovi, vse popolnoma novo se ceno proda. Vprašanje na Cernetič, Maribor, Slomškov trg 6, Hemelak, 6476

Žito **Žito** **Žito**

vseh vrst ima in dobavlja najhitreje in najkakovostneje

Hartl & Mernatović proje Petrič & Hartl **Velotrgovina Subotica (Bačka).**

Zaradi odpočitovanja se bo 26. avgusta prodalo nekaj pohištva. Vpraša se na Glinah št. 20, dopoldan. 6466

Pidno prodajalno ali pomočnika izurjeno v manufakturni in specerijski stroki sprejme Viktor Piliš, Zalec. 6385

Tvrda Ivan Rehek, Celje sprejme

več kuhinjskih aparatov, ki so veščaki v izdelovanju tehnika. 6439

Svarilo.

Izjavljam, da ne prevzamam nobene odgovornosti za dolgove, ki bi jih eventualno napravila na moje ime Vlasta Cerne roj. Magolič.

Maks Cerne.

Zamenjam takoj

svoje stanovanje v Ljubljani ob stoječe iz treh sob, kuhinje in vsemi pritlikinami, električno razsvetljavo in vrtom za enako v Mariboru. Dopise na pošto predal št. 18, Maribor. 6400

Oddam koncesijo za restavracijo

v najem v Ljubljani. Ponudbe na Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5. 6394

Pozor gostilničarji!

Velik gostilniški avtomat (Musik - Orkestron) ki svira 12 komadov, v dobrem stanju — in pripraven za gostilničarje na delu — se sako proda za K 15.000 Ogle se lahko vsaki dan pri pravitelstvu tovarne cementa Zidanmost. 6411

Zidno opeko

zarezo (utorno) navadno

strešno opeko

dobavlja

„A V A“ Lubečno.

Zemljišče

pripravno za stavbenke namene ca 2500 m² v bližini kolera-barake za kurilnico južne železnice tik ob cesti leže, ugodna lega za prodati. Istotam se proda dobro ohranjeno žensko kolo prvotne stare gusle, nekaj pohištva in okrog 600 medicinskih karton skatlic. Pojasnila in naslov da Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5. 6481

Prevzel sem zastopstvo prvotnih tvornic:

nudim elektrotehnični material, betonsko železo, različen železni material in motorje. Zaktevajte ponudbe

Gjorgje Grujić Beograd, Miletića ul. 15.

5 1/2 oralo v prvotnega amerikan-

skaga vinograda v svetovnoznanih ljutomerskih gorah blizu Jeruzalema ter povrh 3 orale zemljišča se takoj proda z letošnjo bratvo vred. Gospoška hiša, klet, vinčarica, stiskalnica, cisterna, vse zidano, v najboljšem stanju. Takoj plačljiva cena 300.000 K. Tudi dobre vinske posode za ca 4500 litrov se proda istotam. Pojasnila pri odvetniku Dr. Marku Stanjko, Ljubljana. 6437

HROVAT & KOMP. LJUBLJANA VECOVA UL. BRZOUAVI: HROVATPORT

Nudimo la. kranjski **laneni firnež** in **pristno laneno olje** v vsaki količini, po najnižji tov. ceni. Za poštno pošiljate prosimo po možnosti doposlati embalaže. 6447

JURJEVO ČISTILO GLAVNA ZALOGA **M. TREBAR** SV. PETRA CESTA 6. — LJUBLJANA — TELEF. INTERURB. 51.339

Prostovoljna javna dražba.

Prihodnji torek dne 31. avgusta 1920 ob 9. uri dopoldne prodalo se bode v Ljubljani, Igriška ulica št. 6. (v Seunigovi hiši) razno pohištvo, porcelan, steklena posoda, srebrnina itd.

Ljubljana-Beograd

in nazaj vozi vsak teden zanesljiva trgovsko naobrazena oseba. Da prihrani marsikomu čas in sedanjo drago vožnjo, sprejema naročila in drugo iz prijaznosti do sobote.

Anončni zavod **DRAGO BESELJAK, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 5.**

Benzin, strojno olje, kolomaz, petrolej, cilindrovo olje, vazelin, gonilno olje, tovt mast, olje in mast za usnarje dobavlja promptno **„Mineralna rafinerija“ Bravograd.** Dopise na centralo v Mariboru. Telefon št. 30. Erzojavi: Rafinerija.

Razpis.

Pri mestni elektrarni in vodovodu v Postojni se razpisuje mesto

obratovodje

Prosilci zato mesto morajo dokazati; 1.) da so popolnoma praktično izveščani pri Dieselmotorjih in elektrarnskih napravah; 2.) da so popolnoma sposobni voditi samostojno ves elektrarnski in vodovodni obrat; 3.) da so z dobrim uspehom že opravljali enako mesto.

Prosilci naj poleg tega navedejo tudi starost in sedanje službovanje.

Stanovanje, kurjava in razsvetljava prosto. Plača po dogovoru. Služba stalna. Oženjeni z nekoliko teoretično naobrazbo imajo prednost.

Prošnje je vlagati pod »Obratovodja« do 10. septembra 1920 na upravo Slovenskega Naroda. 6446

Mestno okrbništvo v Postojni.**Fotografi!**

Plošče: Agfa, Hauff, Herlango vseh velikosti in raznih znamk.

Kemikalije: razvijalci, fiksirne soli, tonfiksirne z in brez zlata, ojačevalci, razredčevalci, bromkali, sulfat, soda, natr. bisulfat, kalij metabisulfat, amonijumpersulfat, metol, metolhydrochinon, glycin, artol, breznkatichin, i. t. d.

Drogerija „Santitas“ Celje.

6456 A I 1127/8

Prostovoljna sedna dražba nepremičnim.

Pri okrajnem sodišču v Ljubljani je na prošnjo dedičev po Mariji Stele iz Ljubljane, Ambrožev trg št. 9 na prodaj po javni dražbi posestvo vl. št. 52 k. o. Poljansko predmestje s

hlašt. št. 9 na Ambroževem trgu gospodarskim poslopijem, dvoriščem in vrtom.

Izključna cena: 300.000.— K

Dražba se bo vrila dne

3. septembra ob 9. uri dopoldne,

na licu mesta v Ljubljani, Ambrožev trg 9.

Ponudbe pod izključno ceno se ne sprejmo.

Na posvetu zavarovanim upnikom ostanejo njihove zastavne pravice brez ozira na prodajno ceno.

Dražbeno izkupilo je plačati v 24 dneh, ko se odobri najvišji ponudek.

Dražbene pogoje je mogoče vpogledati pri sodnemu komisarju Antonu Galle notarju v Ljubljani.

Okrajno sodišče v Ljubljani,

oddelek I., dne 24. avgusta 1920.

Amerikansko

mašinsko ulje
cilinder ulje
auto ulje

AMIRSKI

Crin d'Afrique

(superior i extra)

Francuski i grčki kolofonij

svijeće, čaj, omet nudja uz najjeftinije dnevne cijene sa skladišta u Zagrebu.

NORBERT WEISS, Bakateva ul. 4., Zagreb. Telef. 7-33.